

Cluster Ruimtelijke Ontwikkeling

Afdeling Ruimtelijk Beleid

Minister van Wonen, Wijken en Integratie
D.t.v. SenterNovem
Team Regelingen Stad & Omgevingen / ISV3
Postbus 93144
2509 AC DEN HAAG

Datum	Uw kenmerk	Uw brief van	Ons kenmerk	Telefoon
05-10-2009	WWI 2009031352	17-07-2009		053 4815701

Onderwerp	Behandeld door
Indiening aanvraag ISV 3 en Ontwikkelingsprogramma Stedenbeleid 2010-2014	B.A.G. Scholte Lubberink

Hierbij dienen wij de aanvraag in, in het kader van ISV-3 en Ontwikkelingsprogramma Stedenbeleid 2010-2014 als bedoeld in artikel 11 lid 1 van de Wet Stedelijke vernieuwing. In deze brief wordt de aanvraag en het ontwikkelingsprogramma ISV-3 toegelicht. We schetsen in § 1 eerst het beleid in Enschede zoals dat in verschillende beleidsdocumenten is vastgelegd. In § 2 gaan we in op de bereikte resultaten in de periode 2000-2009 en in § 3 op de kernopgaven van het stedenbeleid 2010-2014. In § 4 wordt ingegaan op het thema duurzaamheid als verbindend thema. In § 5 wordt het verband gelegd met de rijksdoelstellingen en in § 6 wordt aangegeven hoe het ISV-3 wordt ingezet in Enschede. We sluiten tenslotte in § 7 af met de aanvraag ISV-3.

1. Algemeen

De basis voor het stedenbeleid in Enschede is gelegen in bestaande en door de Gemeenteraad vastgestelde beleidsnota's en programma's waarin het nieuwe Ontwikkelingsprogramma Stedenbeleid 2010-2014 is geïntegreerd.

Het gaat dan om:

- * Toekomstvisie Enschede 2020;
- * Geactualiseerde Ruimtelijke Ontwikkelingsvisie en Binnenstadvisie (inclusief mobiliteitsvisie), vastgesteld, juni 2009;
- * Visie Sociale Stijging, Discussieleidraad april 2009;
- * Nieuwe Energie voor Enschede, versnellen en verscherpen van klimaataanpak door energie (ontwerp vastgesteld door B&W, 15-09-2009) en Projectenboek energietransitie Enschede;
- * Programmabegrotingen 2009-2012 deel A en B en 2010-2013 (ontwerp na te zenden);
- * Notitie Majeure Investeringsopgaven Enschede, april 2009;
- * Staat van de stad 2009 (concept 25-09-2009 samenvatting, nog in bewerking).

Deze documenten zijn als bijlagen bij deze brief gevoegd.

De uitwerking van het Stedenbeleid op programma- en investeringsniveau is vervat in de drie strategische opgaven van de gemeente Enschede: Stad Enschede, Ons Enschede en Enschede Werkt, zoals opgenomen in deel A van de programmabegroting 2009 – 2012. De daarbij behorende majeure investeringsopgaven zijn nader toegelicht in de Nota Majeure Investeringsopgaven met projectfiches voor onder meer een viertal herstructureringsgebieden.

In de Programmabegroting 2010 worden deze opgaven gecontinueerd. In die zin is deel A van de programmabegroting in samenhang met de Nota Majeure Investeringsopgaven Enschede en de daarin

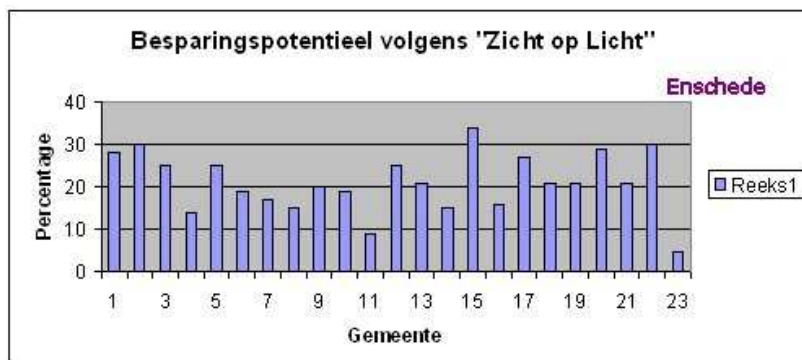
opgenomen projectfiches, tevens te beschouwen als ontwikkelingsprogramma Stedenbeleid. Er wordt dus geen afzonderlijk Ontwikkelingsprogramma Stedenbeleid vastgesteld en ingediend, een en ander overeenkomstig de gemaakte afspraken daarover in onder meer het ambtelijk overleg met het ministerie van WWI.

2. Stedelijke vernieuwing 2000 – 2009

Allereerst wordt een beknopt overzicht gegeven van de met het stedenbeleid bereikte resultaten in de afgelopen periode. Dit, omdat het stedenbeleid voor de periode 2010-2014 voornamelijk wordt gekenmerkt door continuering van de tijdens de huidige programmaperiode geleverde inspanningen. De opgaven in de wijken waar herstructurering is gestart is immers nog lang niet af, terwijl zich nieuwe opgaven aandienen. Continuïteit van en consistentie in beleid is noodzakelijk om de vernieuwingstrein op gang te houden en het commitment met de partners in de stad vast te houden. Wel zijn de doelstellingen op basis van de drie strategische opgaven verder aangescherpt.

In de periode 2000 tot 2010 heeft Enschede stevig aan de weg getimmerd. Een grootschalige stedelijke vernieuwings- en transformatieopgave werd ingezet. De focus lag daarbij op het centrumstedelijke, vooroorlogse gebied en de “1^e ring” naoorlogse wijken. De uitvoering van de stedelijke vernieuwing in combinatie met het VINEX/VINAC beleid was succesvol: zie de vooroorlogse wijken De Laares, Pathmos, Horstlanden/Veldkamp, het Lasonder en naoorlogse wijken zoals Deppenbroek, Stadsveld en Twekkelerveld. Daar bovenop werd de Wederopbouw Roombeek succesvol aangepakt en het Stadcentrum vernieuwd, waaronder het Van Heekplein, Stadserf en Muziekkwartier. In 2008 zijn veel grote projecten opgeleverd. De wijkaanpak Velve-Lindenhof ligt op stoom en de aanpak Stroinkslanden is gestart. De resultaten van die aanpak worden zichtbaar en sorteren effect. Er ontstaat nieuw elan, ondanks de tegenwind van de huidige economische recessie. Een beknopte samenvatting van de resultaten die in de afgelopen 5 jaar met het stedenbeleid zijn bereikt is opgenomen in de samenvatting “Staat van de Stad”, die als bijlage is opgenomen. Op het gebied van duurzaamheid is het beleid in de afgelopen twee jaar in een stroomversnelling gekomen. Gewezen wordt op inspanningen zoals bijvoorbeeld op gebied van koude/warmte opslag met warmte terugwinnings- en zonne-energiesystemen in het Hofkwartier/Hofwachter aan de Zuiderval. In de sfeer van duurzame herstructurering zijn aansprekende Enschedese voorbeelden gerealiseerd of in voorbereiding. In dit verband kan de ontwikkeling van een project HR wonen Kneedweg en passiehuizen in Velve-Lindenhof genoemd worden. Maar ook de Stroinkslanden brede schoolontwikkeling waar, overeenkomstig afspraken in G27 verband, de Gemeente Praktijk Richtlijn (GPR Gebouw) met als doel het gebouwtwerp te verduurzamen, met succes is toegepast.

Een ander voorbeeld is de aanpak op het gebied van energiezuinige openbare verlichting zoals die onder meer bij herstructureringsprojecten wordt meegenomen. Enschede neemt hierbij een koploperpositie in. In Enschede bedraagt het besparingspotentieel nog slechts 4,7 % ten opzichte van een gemiddeld besparingspotentieel van 18 % (gemeente nummer 23 in onderstaande grafiek op basis van “Zicht op Licht”, benchmark projectbureau energiebesparing GWW van SenterNovem, december 2008). Al vanaf 1996 investeert Enschede structureel op dit gebied en dit wordt tevens voortgezet met vernieuwende pilots met dynamische- en LED verlichting.

Alles overziende zijn we er nog niet. De gemeenteraad heeft daartoe op 17 december 2007 de Toekomstvisie 2020 en vervolgens op basis daarvan op 22 juni 2009 een herijking van de RO visie / Mobiliteitsvisie / Binnenstadvisie vastgesteld.

Er zijn drie strategische opgaven geformuleerd die nader zijn uitgewerkt in majeure stedelijke investeringsopgaven, waarvan het ISV-3 deel uitmaakt. In de programmabegroting 2009 -2012 zijn deze

opgaven voor het eerst integraal opgenomen en dat vindt ook in de programmabegroting 2010-2013 nu verder z'n weerslag.

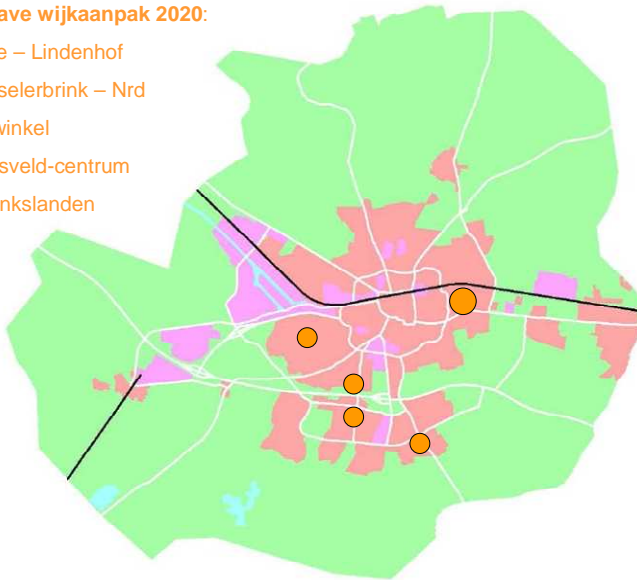
3. Kernopgaven voor het stedenbeleid volgens drie strategische programma's Stad Enschede, Enschede Werkt en Ons Enschede 2010-2014

De stedelijke vernieuwing en verstedelijking zijn, in navolging van de huidige programmaperiode, belangrijke onderdelen van de strategische opgaven van Enschede vanaf 2010. Behalve het doorzetten van de vroeg naoorlogse wijkaanpak (zoals Velve-Lindenhof, Wesselerbrink-Noord, Boswinkel en Stadsveld) komen ook naoorlogse wijken uit de 70'er en 80'er jaren (zoals Stroinkslanden) aan bod. Het perspectief voor het ISV-3 is echter verslechterd. De voorgenomen generieke bezuiniging door het Rijk op het ISV-3 en het zeer snel verslechterde economisch perspectief vanaf eind 2008 legt beperkingen op voor een adequate aanpak van de opgave na 2010. Op basis van de geactualiseerde RO-visie worden in een deelvisie op stedelijke vernieuwing in 2010 de te leggen accenten en prioriteiten nader uitgewerkt. Kernwoorden daarbij zijn: strategische aanpassing van de woningvoorraad in afstemming met de Regio Twente en de inzet op leefbare wijken in brede zin, dat wil zeggen fysiek, sociaal en economisch.

De opgave wijkaanpak 2020 in Enschede is op de navolgende kaart indicatief aangeduid.

Opgave wijkaanpak 2020:

- Velve – Lindenhof
- Wesselerbrink – Nrd
- Boswinkel
- Stadsveld-centrum
- Stroinkslanden

De inzet op het versterken van het midden- en hogere segment in de woningvoorraad wordt voortgezet, gekoppeld aan het versterken van economische functies in wijken. Volgens de RO-visie wordt op hoofdlijnen ingezet op realisering van gemiddeld 600 nieuwbouwwoningen per jaar waarvan circa 200 vervanging in de periode 2010-2025. Daarvan wordt minimaal 60% in stedelijk wonen en 40% in groen wonen gerealiseerd. De inzet daarbij is gericht op levensloopbestendige en energiearme woningen voor een duurzame woningvoorraad. Binnen het kader van de herstructurering wordt dus ook bijgedragen aan de stedelijke opgave van 9.000 levensloopbestendige woningen, waardoor mensen (langer) zelfredzaam in hun buurt en in hun sociale netwerk kunnen blijven wonen.

De verschillende herstructureringswijken kennen ieder hun eigen specifieke karakteristiek en verscheidenheid die onder andere in de stadsdeelagenda's en de sociale wijkagenda's tot uitdrukking komen. De ene keer ligt het accent op herstructurering door woningcorporaties (Wesselerbrink-Noord), de andere keer meer op een gemixte aanpak (Stroinkslanden), waarbij ook inbreng van particuliere eigenaren en private partijen aan de orde is. Per wijk is er inmiddels een projectfiche beschikbaar.

Tenslotte raakt de fysieke stedelijk vernieuwing wat betreft de sociale dimensie daarvan aan twee hoofdopgaven die kunnen bijdragen aan sociale stijging. Dat zijn (1) bijdragen aan het ontstaan van een kansenstructuur, die een basis vindt in de sociale en fysieke leefomgeving en voorzieningenstructuur op stedelijk, wijk- en dorpsniveau, onderwijs en werk, en (2) bijdragen dat inwoners die dat nodig hebben de mogelijkheden in die kansenstructuur ook zien en (kunnen) aangrijpen. Op zich is dat niet nieuw en onderdelen daarvan zijn ook al opgenomen in de drie strategische opgaven en in meerdere begrotingsprogramma's. Samenhang met de sociale opgave wordt altijd gezocht in het kader van het Enschedese stadsdeelwijze werken dat inmiddels zijn waarde heeft bewezen. Het meest in het oog springende voorbeeld is dat van de wijkaanpak in de Velve Lindenhof, waarin bewoners, andere belanghebbenden en de diverse bij de wijk ontwikkelende partijen participeren. Vermeldenswaardig daarbij is onder meer de participatie van FC Twente via het programma "Scoren in de wijk" (www.scorenindewijk.nl).

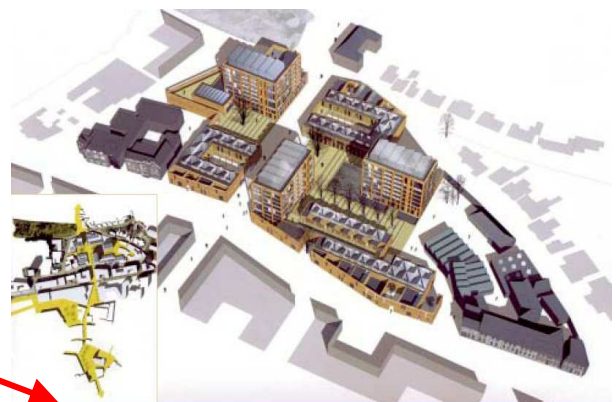
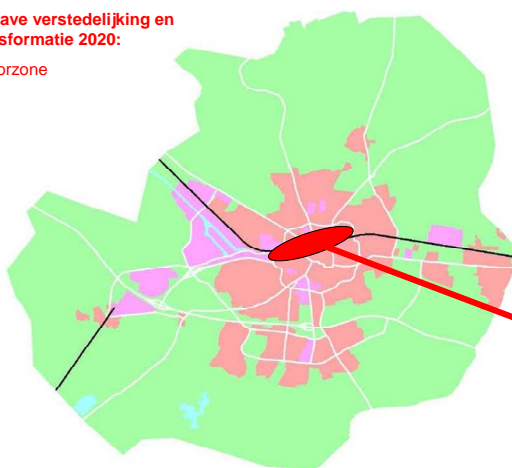
Strategische aanpassingen van de woningvoorraad worden verder ingevuld door een verstedelijkingsimpuls waarbij centrumstedelijke transformatie en knooppuntontwikkeling voorop staat. Wat Enschede betreft moet een zwaar accent in dit deel van de opgave komen te liggen. Het hangt ook nauw samen met de Twentse opgave zoals neergelegd in de Agenda van Twente en de Ruimtelijk-economische Ontwikkelingsagenda (REO) Netwerkstad Twente. De versterking van de Twentse steden neemt daarin een centrale plaats in. De ruimtelijk-economische ontwikkeling middels de Innovatiedriehoek Hart van Twente is nauw verbonden met die verdere stedelijke knooppuntontwikkeling en transformaties zowel op netwerkstadniveau (Hart van Zuid, Hengelo) als meer specifiek op het niveau van Enschede. Daarmee sluit de voorgenomen aanpak van Enschedese opgave qua inzet aan op de rijksdoelstellingen voortvloeiend uit de Ruimtelijk Economische Hoofdstructuur zoals verwoord in de Nota Ruimte en uitgewerkt in de beleidsbrief verstedelijking alsmede de programma's Mooi Nederland en Schoon en Zuinig. Echter, behalve de hiervoor genoemde verschraving van het ISV-budget ontstaan er ook knelpunten door verslechtering van het beschikbare (financiële) verstedelijkings-instrumentarium vanaf 2011. Deze ontwikkeling beïnvloedt sterk de te realiseren ambities, met name gelet op het ontbreken van financiële middelen voor verstedelijking (Besluit Locatiegebonden Subsidies) in de meerjarenbegrotingen van het Rijk in de periode 2011 tot 2015.

Integrale verstedelijking en verbindende thema's in Enschede

Ofschoon bij meerdere gebieden in Enschede transformatie aan de orde is, wordt dat nergens zo duidelijk zichtbaar als in de Spoorzone. In de RO- en Binnenstadsvisie van 2009, wordt de binnenstad van Enschede volgens een integraal groeimodel uitgebouwd in de Spoorzone. Hier gaan knooppuntontwikkeling, transformatie en economische ontwikkeling hand in hand. De opgave kenmerkt zich door bundeling en functieverandering, intensief ruimtegebruik en duurzame stedenbouwkundige en architectonische oplossingen. Als gevolg hiervan kunnen we spreken van een omvangrijke en complexe opgave. Behalve nieuwe werkmilieus wordt bij de verschillende gebiedsontwikkelingen tot 2020 in de spoorzone ook voorzien in nieuwe, centrumstedelijke woonmilieus (1.000 – 1.500 woningen). Daarnaast ligt er een omvangrijke opgave in de sfeer van mobiliteit en bereikbaarheid. Gewezen kan worden op het hoogwaardig vervoersknooppunt met de grensoverschrijdende euregionale spoorlijn Enschede –Münster/Dortmund, de verbinding met het Centraal Station Twente, de HOV-lijn Noord, de autobereikbaarheid en de ruimte voor langzaam verkeer in het middengebied van de spoorzone. Daarmee is deze gebiedsontwikkeling, waarbij ook het wonen een prominente plaats inneemt, één van de belangrijke bouwstenen die bijdragen aan de structuurversterking van de Twentse steden als geheel en de economische impuls, voortvloeiend uit het ontwikkelen van de Innovatiedriehoek Twente. Deze strategische ontwikkeling draagt daarmee bij aan de ontwikkeling van Twente als Euregionale Kennisregio. Ook de provincie Overijssel onderkent het belang van deze ontwikkeling en heeft in het tot dusverre hierover gevoerde overleg de bereidheid getoond om daarin te participeren.

Voorbeeld deelgebied “European 8, mixed salad” :

Opgave verstedelijking en
transformatie 2020:
Spoorzone

Masterplan Spoorzone
Molenstraat - Midden 'European'

Voor de ontwikkeling van de werkgelegenheid is verder van belang dat Enschede inzet op het bieden van meer mogelijkheden voor het werken aan huis. Voor wat betreft beheer, ontwikkeling en herstructurering van (binnenstedelijk) bedrijventerreinen wordt daartoe de zogenaamde ABCD indeling gehanteerd.

4. Verbindend thema duurzaamheid

Intensiveren op duurzaamheid. In drie woorden is dit de door de Gemeenteraad uitgesproken ambitie. Juist in een tijd van economische recessie moet de inzet op duurzaamheid onderdeel zijn van de Enschedese manier van werken. Tegelijk kunnen we constateren dat er de afgelopen jaren al veel is gebeurd op het gebied van duurzaamheid in Enschede en dat daarmee als het ware werkende weg een Enschedese visie op het begrip “duurzaamheid” is ontstaan, die inmiddels is vastgesteld in de Nota NEE (Nieuwe Energie voor Enschede). Een overzicht van initiatieven en projecten is te vinden in een projectenboek.

De versnelling en verscherping van het Enschedese klimaat- en energiebeleid zorgt voor de trendbreuk in energieverbruik die nodig is. Met de nieuwe doelstellingen is het mogelijk om een CO₂-reductie van 28% te realiseren in 2020 ten opzichte van 1990 (en ruim 30% ten opzichte van 2008).

Voor duurzaamheid is structureel € 0,2 miljoen jaarlijks beschikbaar voor projecten en apparaatskosten bovenop de reguliere inzet op duurzaamheid binnen de afzonderlijke programma's. Daarnaast is er een eenmalig budget vrijgemaakt van € 1,5 miljoen.

En wat gaan we daarvoor doen ?

1. Zelf het goede voorbeeld geven door toepassing van energiebesparende maatregelen en duurzame energie in gemeentelijke gebouwen en in de rest van de organisatie;
2. Samenwerken met onze partners in de stad: burgers en bedrijfsleven informeren over, faciliteren bij en stimuleren tot toepassing van energiebesparende en duurzame maatregelen. Zo wordt door middel van het project Pioneering van het Innovatieplatform Twente (www.pioneering.nl) en samenwerking met het KISS gezocht naar slimme oplossingen op het gebied van duurzaamheid en vernieuwing in de bouw;
3. Stellen van prioriteit aan een aantal thema's:
  - a) Gebouwde omgeving: bestaande woningvoorraad en scholen;
  - b) Eigen organisatie;
  - c) Duurzame energieopwekking;
  - d) Duurzame gebiedsontwikkeling;
  - e) Communicatie en participatie.

Omdat ambities en plannen niet automatisch tot resultaat leiden, is om daadwerkelijk “meters” te maken, een uitvoeringsprogramma opgesteld. Enschede maakt daarbij graag gebruik van de kennis en expertise die bij het Rijk aanwezig is op het gebied van klimaat en energie.

5. De rijksdoelstellingen stedelijke vernieuwing

De vanuit Enschede perspectief gerichte inzet richt zich op alle drie de te bereiken rijksdoelstellingen, betreffende:

1. Kwaliteit en differentiatie woningvoorraad;
2. Kwaliteit fysieke leefomgeving;
3. Kwaliteit duurzame leefomgeving, in het bijzonder:
  - geluidskwaliteit
  - bodemkwaliteit

Met betrekking tot luchtkwaliteit is er geen voor Enschede relevante opgave in het kader van het ISV.

De inzet op de hiervoor genoemde rijksdoelstellingen is echter zoals hiervoor ook al is gebleken, niet volledig nieuw. Gelet op het beleid dat al in gang is gezet, is het van belang uit te gaan van realistische ambities in relatie tot beschikbare instrumenten en middelen. Daarbij staan het zoveel mogelijk waarborgen van continuïteit en consistentie in aanpak voorop.

Ad 1 kwaliteit en differentiatie woningvoorraad

In overeenstemming met rijks- en provinciaal beleid heeft Enschede haar ambities bepaald en uitgewerkt.

Binnen de Regio Twente / Netwerkstad Twente zijn deze ambities op elkaar afgestemd en tot uitdrukking gekomen in het gebiedsdocument Twente dat als input dient voor het MIRT traject.

Er hoeft niet meer op de eerste plaats te worden ingezet op het terugbrengen van een kwantitatief woningtekort. Daarom ligt het accent bij de kwaliteit van de woningvoorraad. Dit zowel van corporaties als particulieren bij de betreffende wijkaanpak. Daarbij wordt ook expliciet gekeken naar de energetische opgave. De kwalitatieve woonopgave concentreert zich zoals hiervoor al aangegeven in een vijftal herstructureringsgebieden en het transformatiegebied Spoorzone. Behalve op het gebied van wonen wordt daarmee ook aan kwalitatieve ruimtelijke doelstellingen voldaan zoals intensief en meervoudig ruimtegebruik. De investeringen die hiermee gemoeid zijn, moeten vooral door corporaties en ontwikkelende private partijen worden opgebracht. In de projectfiches is een indicatie gegeven van de noodzakelijke bijdrage.

Ad 2. Kwaliteit fysieke leefomgeving

In samenhang met de aanpassing van de woningvoorraad wordt in vijf investeringsgebieden de fysieke kwaliteit van de leefomgeving een impuls gegeven. Het leeuwendeel van het Investeringsbudget stedelijke vernieuwing wordt daarop ingezet. Kernwoorden daarbij zijn leefbaarheid en veiligheid, beleefbaarheid en functionaliteit. Overigens zal de invulling daarvan per wijk verschillen en accenten op basis van maatwerk worden aangebracht. In zijn geheel zal de inzet zijn gericht op een verbetering van de gemiddelde score woonkwaliteit zoals opgenomen in de Enschedese buurtmonitor, ten opzichte van het niveau zoals we dat waarnemen per ultimo 2009.

Ad 3 Kwaliteit duurzame leefomgeving

Behalve de duurzame ontwikkeling gericht op klimaat en energie zoals uiteengezet in § 4 wordt er met betrekking tot duurzame leefomgeving ook specifieke inzet geleverd voor het verbeteren van geluid- en bodemkwaliteit. Dit zijn de basisvoorwaarden voor een gezonde leefomgeving en de borging van de stedelijke milieukwaliteit.

Evenals in voorgaande jaren wordt ingezet op een verdere reductie van het aantal geluidgehinderde A-woningen.

Uit een gemeentelijke inventarisatie eind jaren '90 bleek de hoeveelheid woningen in Enschede met een geluidsbelasting van meer dan 60 dB(A) ten gevolge van het wegverkeer 2491 stuks te bedragen. Hiervan stonden er 1615 op de B-lijst (60-65 dB(A)) en 876 op de A-lijst (> 65 dB(A)). Inmiddels zijn 452 woningen van de A-lijst gesaneerd. Per 31 december 2008 bedraagt het aantal woningen op de A-lijst nog 424. Voor deze woningen is in het kader van ISV periodiek budget beschikbaar gesteld aan de gemeente waarmee geluidsreducerende maatregelen kunnen worden getroffen.

Voor een beoordeling van de totale saneringsvoorraad dient verder te worden vermeld dat de gemeente Enschede in 2008 opnieuw een melding heeft gedaan van alle geluidsgevoelige objecten die op 1 maart 1986 een geluidsbelasting ondervonden van meer dan 60 dB(A) ten gevolge van het wegverkeer, voor zover die niet eerder waren gemeld. Met deze zogeheten 'Eindmelding', die alle gemeenten in Nederland konden verrichten, heeft de minister van VROM de totale saneringsvoorraad in beeld willen brengen. In Enschede zijn 1.139 'nieuwe' adressen gemeld bij VROM. Er is van de minister van VROM nog geen reactie ontvangen waaruit blijkt of deze adressen worden geaccepteerd en voor welk deel hiervan middelen beschikbaar worden gesteld. Verder is het voor wat betreft de geluidsproblematiek gerelateerd aan rail en autosnelwegen van belang dat oorspronkelijk in Enschede ook 119 woningen op de Raillijst stonden. Per 1 januari 2010 worden deze woningen door het Rijk gesaneerd en behoren dan niet meer tot de saneringsvoorraad van de gemeente. Voor de bodemsaneringsoperatie is het op 10 juli 2009 afgesloten convenant tussen het Rijk, IPO, VNG en UvW leidend. In dit convenant zijn de kwalitatieve doelstellingen benoemd waarvoor de convenantpartijen zich moeten gaan inzetten. Dit convenant sluit aan bij de eind 2008 uitgezette Enschedese beleidslijn. Vanaf 2010 wordt ten aanzien van bodemverontreinigingen primair ingezet op:

- De aanpak van risicovolle situaties (volksgezondheid gerelateerd).
- Het vormgeven van een duurzaam beheer van de bodem- en ondergrond (onder andere via gebiedsgericht waterbeheer).

Verdere uitbouw van in- en externe informatievoorziening, onder andere samen met Rijk, provincie en waterschap, gaat plaatsvinden.

6. De inzet van het ISV-3 in Enschede

In onderstaand overzicht is aangegeven hoe het ISV wordt ingezet in de komende jaren. Dit sluit aan bij de inzet zoals die ook in de programmaperiode 2005 -2009 heeft plaatsgevonden en is er op gericht om het vernieuwingsproces in een aantal wijken te kunnen voltooien. De investeringen van woningcorporaties en marktpartijen bedragen een veelvoud van de ISV-bijdrage. In de ordegrrootte van een multiplier 10. Alleen al voor de Velve Lindenhof hebben de corporaties € 17,5 miljoen additioneel beschikbaar gesteld. In de projectenfiches voor de betreffende wijken is dit nader uitgewerkt.

Inzet ISV-3 programmaperiode 2010-2014					
(€ * m ln)					
Programmajaren					
OMSCHRIJVING	2010	2011	2112	2013	2014
1 HERSTRUCTURERING OPENBARE RUIMTE & DIFFERENTIATIE WONINGVOORRAAD Boswinkel Stadsveld-Centrum Stroinkslanden Velve-Lindenhof Wesselerbrink-Noord	2,28	2,28	2,28	2,28	2,28
2 BODEMSANERING Sanering ISV-gerelateerde spoedlocaties	0,4	0,4	0,4	0,4	0,4
3 SANERING GELUIDHINDER Saneringen A-lijst	0,32	0,32	0,32	0,32	0,32

7. De aanvraag ISV-3

Gezien de hiervoor gegeven toelichting en onder verwijzing naar de in deze toelichting genoemde beleidsstukken verzoeken wij u de gemeente Enschede een Investeringsbudget Stedelijke Vernieuwing als bedoeld in artikel 1 lid 1 sub c. van de Wet Stedelijke Vernieuwing te verlenen voor de periode 2010 tot met 2014, overeenkomstig de bijlagen 3A en 3B behorend bij uw brief van 17 juli 2009, kenmerk 2009031352.

Hoogachtend,

Burgemeester en Wethouders van Enschede,
Namens dezen

L.J. van der Ree,
directeur Dienst Stedelijke Ontwikkeling en Beheer

Bijlagen:

- volgens bijgevoegde inventarislijst